

Antoni Carné – Juliol de 2011

Les conclusions del I Congrés de l'Associacionisme Cultural, camí cap el futur

Publicat originalment a la revista Tornaveu el 19 de juliol de 2011



El dia 4 d'octubre del 2008, a l'Espai Francesca Bonnemaison de Barcelona, es celebrava la fase presencial del Primer Congrés de l'Associacionisme Cultural Català. Fou un fet molt important i històric. Per primera vegada, el moviment associatiu s'havia autoconvocat per a celebrar un congrés que hauria d'establir els fonaments de relació i de treball de les diferents vessants de l'associacionisme cultural. Anteriorment, però, ja s'havia demostrat amb els Debats al Territori i amb la creació de l'Ens de Comunicació Associativa que el moviment associatiu cultural català era autosuficient i capaç d'aplegar-se per a conèixer-se, per a reflexionar i per a compartir, sense que els uns i els altres se sentissin estranys. I, a més, fent-ho amb l'ús de les noves tecnologies de la comunicació. La important participació de les federacions més representatives del moviment associatiu, així com les intervencions de caràcter individual d'associats i simpatitzants dels diversos col·lectius mitjançant Internet, esdevingueren un procés que els legitimà.

Un cop acabat el congrés presencial, es publicà una crònica exhaustiva, en la qual es detallaven els aspectes més rellevants de les conclusions i tota la documentació, ponències, participacions o comunicacions foren públiques des d'aquell moment al web de l'Ens.

El dilluns dia 14 de juliol es presentà la Memòria completa del Congrés, amb tots els ponents, les propostes, les aportacions, la documentació fornida des de totes les òptiques i sensibilitats, així com una extensa documentació gràfica i fotogràfica.

Aquesta Memòria constitueix per si sola un document únic de consulta de la realitat associativa catalana, per la qual cosa va dirigida a les entitats de base, a les federacions, les associacions, les coordinadores, les agrupacions i als mateixos activistes culturals, així com a les administracions públiques i, per extensió, a la ciutadania en general. Cal que s'entengui com una eina útil per als directius de les entitats per a la cerca de respostes, per als agents polítics com a interpretació de

les necessitats i les demandes del moviment associatiu i per a la ciutadania en general com a referent cohesionador.

Les propostes i les conclusions que s'exposen es visualitzen objectivament des d'una perspectiva plural i compartida, ja que exposen la realitat de tot allò que, plegats, acordaren per tal d'afrontar constructivament el futur en el si d'un moviment associatiu que s'expressa en una multitud de formes, dinàmiques i temàtiques diferents, sense obviar la defensa corporativa amb una relació positiva i propositiva amb les administracions públiques.

La celebració del Congrés esdevingué el final d'una etapa i l'inici d'una altra, una vertadera fita del moviment associatiu, tal com s'exposa en el capítol «Cap a l'autogestió de la cultura popular» redactat per Pere Baltà: una immersió en la història més immediata, amb l'esclat encara recent que es produeix entre les associacions, el restabliment de les llibertats democràtiques i el de la Generalitat de Catalunya, esdeveniments que marquen un final i un principi vers la normalització de l'activisme cultural i associatiu, de com les associacions es van convertir en espais de convivència i de llibertat tot plantejant solucions a problemes col·lectius, de la seva contribució com a escola de dirigents públics, del naixement i evolució del CPCPTC, del progrés de creació d'estructures federatives...

Amb la memòria recentment publicada el ciutadà pot saber amb molta més profunditat el que el moviment associatiu cultural fa, com ho ha fet i cap on vol anar i arribar, un espai on tothom té un lloc amb independència de la procedència social, cultural, d'origen i de pensament.

L'associacionisme comporta un model de relació, d'integració i de desenvolupament social viu, actualitzat i summament útil, que ens ajuda a definir-nos com a societat i a sentir-nos protagonistes del que fem. Ara bé, queda molt camí per recórrer: al si de les federacions, a les entitats de base i a la ciutadania. Propostes sorgides, com la petició del tot necessària de repensar el Centre de Promoció de la Cultura Popular i Tradicional Catalana (CPCPTC), ja es tracten amb normalitat, tot i que es continua demanant la participació directa del sector en el procés de reflexió. Es demana una relació regular amb les administracions públiques per tal que considerin amb molta més sensibilitat la feina feta i l'impacte de l'acció social desenvolupada. L'ús dels espais públics, les responsabilitats penals i administratives a què es troben sotmeses les entitats i llurs dirigents, la participació als plans d'equipaments culturals, la definició de les polítiques vers la cultura popular, les legislacions tributàries, i altres demandes presents a la memòria editada, reclamen una legislació única per al sector, actualment molt tens per diverses lleis, algunes d'elles d'impossible aplicació i, per tant, del tot infructuoses i desafortunades.

L'activitat del moviment associatiu cultural té uns clars components socials, econòmics i formatius. Genera un model cultural i econòmic únic, educa vers la convivència, l'enfortiment social, l'enriquiment de l'expressió artística, el foment de la participació... Aquest vigor associatiu no es pot menystenir i cal un reconeixement públic i una determinació real per part de la Generalitat de Catalunya que signifiqui un compromís seriós i compromès. Les propostes del Congrés han de facilitar el fet que es prengui consciència plena de la necessitat de comptar amb la societat organitzada associativament a l'hora de plantejar les polítiques culturals i socials.

El diàleg entre associacions i l'Administració hauria de contribuir al foment del teixit associatiu i la plataforma del Primer Congrés de l'Associacionisme Cultural Català podria ser l'origen d'un projecte de la societat civil que hauria de comptar amb el suport dels departaments de Cultura i Benestar Social i Família.